

Oglar Marko.

Cvetinomirski.

I.

svisli je pihal skozi lino svež nočen veter. Nekje v vasi je zalajal s cvilečim glasom pes, zalajal in utihnil. In zopet gluha tišina vseokrog. Zdajci se je oglasila prav blizu kozolca sova.

»Skovik! Skovik!« — je stokal nepretrgoma puščoben glas skozi noč. Nato se je začulo okrog kozolca plahutanje nerodnih peroti. Toda kmalu se je skovikanje ponovilo od iste smeri kakor poprej, in temu skovikanju ni hotelo biti nič več konca.

»Spiš, Cenko? ... Jaz ne morem. Da bi vsaj sova enkrat utihnila!«

»Tudi jaz še ne spim. Ali te je strah, Jožko?«

»Ne, strah me ni. Ampak nekaj premišlujem. Ugani, o čem?«

Med bratoma je nastal za hip molk. Cenko se je nemirno prevrnil na ležišču, Jožko pa se je še globlje zaril v dišeče suho seno.

»Ugani!« je zahrkal Jožko.

»O svetem Miklavžu, o orehih in lešnikih, o konjih in parkljih iz lecta ... Ali sem uganil?«

»Nisi, Cenko. Še ugiblji!«

»O Veliki noči, o kolačih, poticah in pomarančah ... Zdaj sem uganil, kajneda!«

»Tudi zdaj ne!«

Iznova je zapihal skozi lino veter, v hruški pred kozolcem je zasumelo in tropotoma je padlo na tla nekaj zrelih sadov.

»Povej, Jožko! Jaz tako ne morem uganiti ...«

Cenko si je popravil odejo na životu in se iztegnil proti bratu.

»No, bom pa povedal. Veš, kje sem bil danes?«

»Za potokom; lapuh si trgal za svinje.«

»Za potokom, da, pa še dalje. Ko je bil koš poln, sem ga skril v grmovje in potem sem šel po hribu navzgor na Jurjev laz, tja, kjer žgé oglar Marko kôpe. Šel sem k Marku v kočo. Ugani, kaj sem vse videl pri njem?«

»Morebiti pava ...«

»Kaj pa še! Saj še kokoši nima ... Vse nekaj drugega.«

»Lepepa konja ...«

»Ojoj, Cenko ... tudi konja ne, ne lepega, ne grdega. Kar napravi Marko oglja, mu ga zvozi vsega Jernačev Miha s svojim konjem do železnice. Že vidim, da zopet ne boš uganil. Ježa sem videl, dva tako lepa ježka, da je veselje! In pa kosa ima Marko, potem pa šoja ...«

V vejevju hruške zunaj je zopet zašelestelo, in vnovič so zaporedoma padle hruške na tla.

»Vse to si videl? ... Čakaj, Jožko ... jutri greva skupaj po lapuh; saj ga je še kaj za potokom?«

»Še, pa ga ne bo več za zvrhan koš.«

»Nič ne škoduje ... In potem greva na Jurjev laz k oglarju Marku.«

»Dobro! Saj sem Marku obljubil, da prideva enkrat skupaj k niemu.«

Cenko se je popraskal za ušesom.

»Zdaj pa še ti ušani, Jožko, o čem premišljuješ jaz!«

»Pa nehajva ušibati za enkrat! ... Kar povej rajši, Cenko ... bo vseeno dobro!«

»Bogat bi bil rad, o tem razmišljam. V kočiji bi se vozil kakor cesar, namesto kokoši bi imel doma same pave, ki bi se izprehajali pred hišo in po vrtovih, pa zajcev bi imel toliko, da bi jih vse mrgolelo po naših travnikih in po dolini, kadar bi jih šel past. Čisto nič bi ne delal; samo ležal bi in jedel potice, tiste sladke rozinove, in pa malinovec bi pil ... Ali bi ne bilo imenitno, kaj?«

»Posebno slabo bi res ne bilo!« se je posmejal Jožko, »nikar ne misli na takšne stvari; to so čenčarije, veš, Cenko, prav nič drugega kakor čenčarije ... Jaz bi bil pa zadovoljen, samo če bi mi hotel dati oglar Marko enega svojega ježa ... in prav nič drugega si ne želim.«

»Jež je že nekaj — toda, kaj bi z ježem? Če bi bil jaz bogat, bi ježa še ne pogledal. Imel bi pa udomačene srne in jelene. Te bi včasih zapregel in bi se vozil z njimi po dolini v trg ... To bi zijali in gledali ljudje! Srna teče kakor blisk, jelen tudi ... šlo bi kakor Efijev voz ...«

Jožku se je zazdehalo.

»Beži, beži, Cenko ... Kaj ti vendar še ne pade v glavo! To so neumnosti ... Vsak večer mi pripoveduješ, kako bi živel, če bi bil bogat ... Rajši zaspiva!«

»Lepo bi pa le bilo, Jožko, ali ne?«

»Lepo? ... Seveda — a kdor je reven, je reven, in ne bo nikoli bogat ...«

»Toda jaz mislim drugače, Jožko. Zakaj bi ne bil bogat? Meni se zdi tako prijetno premišljevati o tem, česar nimam. In potem se mi navsezadnje res zdi, da sem bogat ... Veš, Jožko ... tudi barko bi si kupil potem, tako z velikimi belimi jadri, in vozil bi se po morju, semintja, v Ameriko in še dalje, zmeraj dalje. Vse morske tolovaje bi postrelil. Jedel bi pa na barki samo ribe in ribje olje bi pil ... Nazaj iz Amerike bi pa pripeljal domov toliko zlata, da bi ga bila vsa barka do vrha polna. Doma bi pa dal napraviti iz zlata cerkev in zvonik in za sebe palačo, ki bi bila tako visoka kakor najvišja smreka ... in ... in ... slišiš, Jožko?«

Z Jožkovega ležišča je prihajalo lahno sopenje.

»Sli — šim, Cen — ko ...«

»Že spiš? No, ne bom te več motil. Koš te je močno zdelal, vem. Lahko noč, Jožko, dobro spi!«

»Lah — ko n — noč!«

Še enkrat je zaskovikala sova; nato je bilo tiho zunaj. Samo veter je šepetal v vejah hruške in zapihal zdajpazdaj v svisli ...

Jožko je spal, z napolodprtimi ustnicami, z rahlim smehljajem na napetih rdečih licih; desnico si je bil položil na razgaljene prsi, levico pa je imel iztegnjeno ob životu. Kdove, o čem je sanjal? ... Najbrže sta se mu prikazala v spanju onadva ježa oglarja Marka: semtertja ropotata po koči, zdaj pod mizo, zdaj pod klopmi ... kos in šoja pa kukata radovedno iz kletk na tla ...

A Cenko še vedno ni mogel zaspati; premišljeval je dalje, kako bi bilo lepo, če bi bil bogat, in kaj vse bi potem imel. Živel bi vrhu hriba v visokem belem gradu, stal bi na stolpu in bi streljal na ptiče, ki bi letali nad njegovo glavo, pod sinjim nebom. Grad bi bil ves iz stekla, streha iz stekla, dimnik iz stekla, vse stene iz stekla, stolp iz stekla ... vse, vse iz stekla, samo okna bi bila iz srebra, zavese pa bi bile rdeče kakor črešnje ... Kadar bi se naveličal streljati ptiče, bi grad zaklenil ter bi šel po svetu, močoven vojskovodja, na čelu ogromne vojske, ki bi se valila za njim kakor povodenj, vojske, kakršne še ni videla zemlja. Ves svet bi premagal, vse narode, črnokožce, rumenokožce, rjavokožce, belokožce, in kakršnekoli barve so že človeška plemena. Sedel bi na zlatem prestolu in bi vladal ves svet, pravično in ... in ... O Cenko, Cenko, kam so zašle tvoje misli? Rajše zaspi! Dobro, da nihče ne sliši tvojih misli, Cenko ... smejala bi se ti cela fara, vsa dolina ... Kar zaspi, ali pa misli na drugačne reči ... saj ne boš nikoli bogat ... nikoli, nikoli! ...

Posijal je mesec. Skozi lino se je zabliščalo, in daleč po svislih se je raztegnilo sijajno srebrno trakovje. Cenko se je nehote nagloma dvignil in sedeč sključeno, s širokoodprtimi očmi gledal v eno in isto smer. Čez ves Jožkov obraz je bila razlita mesečina, in skozi to mesečino so se smehljale ustnice, tako mirno in vdano ...

Cenko se je sklonil previdno čez ta lepi, beli obraz in poljubil brata na čelo.

»O Markovem ježu sanja ... Sanjaj! Tvoje sanje so tako lepe in pametne ... A moje? ... Le spavaj, bratec!« ...

Nato je tudi sam zatisnil oči in kmalu zaspal.

(Konec.)

